

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Otuz Yedinci İçtima

18 . 7 . 1336 Pazar

MÜNDERECAT

	Sayfa		Sayfa
1. — ZAPTI SABIK HÜLÂSASI	360	nan İngiliz Kaymakamı Ravlimson hakkındaki telgrafi.	361:363
2. — AZAYİ KİRAM MUAMELÂTI	361	4. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER.	361
1. — Mehmet Akif Beyin; Burdur Mebusluğunu tercih ederek Biga Mebusluğundan istifa ettiğine dair takriri.	361	1. — Diyarbekir Mebusu Kadri Beyle rüfekasının harcırah tediyatında müsavata riayet edilmediğine dair takriri ve Malatya Mebusu Mustafa Beyle rüfekasının, harcırahlarıyla bakıyei tahsisatlarını alamadıklarına dair takriri.	361
3. — MUHTELİF EVRAK	361		
1. — Şark Cephesi Kumandanı Kâzım Karabekir Paşanın, Erzurum'da mevkuf bulu-			

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 3 Bedezzeval

REİS : Reisisani Celâlettin Arif Beyefendi**KÂTİP : Haydar Bey (Kütahya)**

REİSİSANI BEY — Efendim zaptı sabık okunacak.

1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI

(Haydar Bey otuz altıncı içtiman zabıt hulâsasını okudu):

Birinci Celse

Reisisani Celâlettin Arif Beyefendinin tahtı riyasetlerinde birinci celse saat üçte inikat etti. Zaptı sabık kıraat ve aynen kabul olundu. Siverek Mebusu Lûtfi ve Elâziz Mebusu Hüseyin Beylerin muallimlerin maaş alamadıklarına dair evvelce verdikleri sual takrirleri üzerine Maarif Vekili Beyefendi tarafından verilen izahat kâfi görüldü. Reis Paşa Hazretleriyle beraber cepheleri ziyaret etmek üzere on zattan mürekkep bir heyetin intihabı hakkında Makamı Riyasetten vaki olan teklif kura keşidesi suretiyle takarrür ettikten sonra beş dakika teneffüs edilmek üzere celse tatil edildi.

İkinci Celse

Reisisani Celâlettin Arif Beyefendinin tahtı riyasetlerinde ikinci celse saat dört buçukta içtima etti. Gidecek heyetin kura ile intihabı icra edildi ve bu heyetin mücahitlerimize Meclisin merbutiyet ve samimiyetini göstermek üzere çay, şeker, tütün gibi hedaya götürmeleri hakkındaki Erzincan Mebusunun takriri kıraat ve kabul olunduktan sonra Dahiliye Vekâleti için reyi hafi ile intihabat icra ve tefriki âra için kura ile üç zat intihap olunarak celse beş dakika tatil edildi.

Üçüncü Celse

Reisisani Celâlettin Arif Beyefendinin tahtı riyasetlerinde üçüncü celse saat beş buçukta inikat etti. Esamisine işaret olunan mebusanın adediyle rey puslaları arasında mübayanet olmadığından intihabı vaki kcenlemeyekün addedilerek yeniden reyi hafi ile intihabat icra ve tefriki âra için kura ile üç zat intihap edilerek celse beş dakika tatil edildi.

Dördüncü Celse

Reisisani Celâlettin Arif Beyefendinin tahtı riyasetlerinde dördüncü celse saat altıyı çeyrek geçe içtima etti. Dahiliye Vekâleti için icra kılınan intihap neticesinde âraya iştirak eden azanın adedi yüz dok-

san iki ve ekseriyeti mutlaka doksan yedi olup Maliye Vekili Hakkı Behiç Beyefendinin yüz on iki reyle Dahiliye Vekâletine intihap edilmiş olduğu Makamı Riyasetten tebliğ kılındı. Müteakiben bu suretle inhiâl eden Maliye Vekâleti intihabatının hemen icrası hakkındaki teklif kabul edilerek reyi hafi ile intihaba başlandı. Cepheye gidecek heyet hakkında geçen celsede ittihaz olunan kararın reddiyle şubelerce ikişer mebusun intihabı hakkında yirmi dört imza ile verilen takrir reddedilerek Maliye Vekâleti intihabatı için kıraat edilen esami ikmal ve kura ile üç zat intihap edildikten sonra beş dakika teneffüs edilmek üzere celseye nihayet verildi.

Beşinci Celse

Reisisani Celâlettin Arif Beyefendinin tahtı riyasetlerinde beşinci celse saat yedide içtima etti. Maliye Vekâleti intihabatı neticesinde reye iştirak eden azanın adedi yüz yetmiş altı ve ekseriyeti mutlaka seksen dokuz olup yüz dokuz reyle İstanbul Mebusu Ahmet Ferit Beyefendinin intihap edildiği Makamı Riyasetten tebliğ olundu. Cepheye gidecek heyet meyanında bulunan zevattan Antalya Mebusu Halil, Biga Mebusu Hamit ve Kayseri Mebusu Osman Zeki Beylerin istifa takrirleri kıraat ve müteakiben cepheye gidecek zevatın her halde şubelerde intihabı teklifini havi olan takrir evvelce reddedilen takririn ayni olduğu cihetle o senesi içtimaiyede tekrar mevzubahs ve müzakere olamayacağı Makamı Riyasetten tebliğ ve cepheye azimetten feragat ve istifa eden azaların istifaları reye vazedilerek ret ve müteakiben celse tatil edildi.

Reisisani
Celâlettin Arif

Kâtip
Mehmet Rasim

Kâtip

Haydar

REİSİSANI BEY — Zaptı sabık hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sadalar) kabul edenler lütfen ellerini kaldırsın. (Eller kalkar) kabul edildi efendim,

4. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *Diyarbakir Mebusu Kadri Beyle rüfekaşının, harcırah tediyatında müsavata riayet edilmediğine dair tavrı ve Malatya Mebusu Lâtfi Beyle rüfekaşının, harcırahlarıyla bakiyeti tahsisatlarını alamadıklarına dair tavrı.*

REİSİSANI BEY — Müsaade buyurulursa geçen günkü kararımızla bugünkü ruznamemize ithal

etmiş olduğumuz bir celse hafiye vardır ki, o da malûmu âliniz harcırah ve sair mesele aitti, onu da Meclisi Âliniz bugüne hasır ve tahsis eylemişti o halde samiinden Meclisi tahliye edelim ve müzakereye başlayalım.

(İkinci celse hafidir)

ÜÇÜNCÜ CELSE

Açılma saati : 7 Badezzeval

REİS : Reisisani Celâletin Arif Beyefendi

KÂTİP : Haydar Bey (Kütahya)

REİSİSANI BEY — Efendim celseyi küşat ediyorum. Efendim, tatil esnasında dört şube intihaba-

tını ikmal etmişti. Beşinci şube kalmıştı. O da zannedirim ki, ikmal eder.

(Bitti, bitti sadalar).

2. — AZAYİ KIRAM MUAMELÂTI

1. — *Mehmet Akif Beyin, Burdur Mebusluğunu tercih ederek Biga Mebusluğundan istifa ettiğine dair tavrı.*

REİSİSANI BEY — Şimdi efendim, diğer taraftan arkadaşlarımızdan Akif Beyin bir tezkeresi var.

Okunsun efendim.

(Kâtip Haydar Bey okudu):

Suret

B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

14 - VII - 1336 tarih ve 270 numaralı emirnameyi riyasetpenahileri cevabidir. Evvelce Burdur

livasından intihap edilmiş ve livai mezkûre giderek müntehip ve müvekkillerimle temasta bulunmuş olduğumdan Burdur livası azalığını tercihan Biga azalığından istifa ettiğimi arz ile teyidi hürmet eylerim efendim.

17 - VII - 1336

B. M. M. Burdur livası

Azasından

Mehmet Akif

ALİ ULVİ BEY (Burdur) — Kim, kim efendim?

KÂTİP HAYDAR BEY — Akif Bey.

3. — MUHTELİF EVRAK

1. — *Şark Cephesi Kumandanı Kâzım Karabekir Paşanın, Erzurum'da mevkuף bulunan İngiliz Kaymakamı Ravlinson hakkındaki telgraףı.*

REİSİSANI BEY — Efendim, evrakı varide meyanında Kâzım Karabekir Paşanın, Ravlinson hakkındaki bir şifresi var. Bu Ravlinson bir İngiliz

kaymakamıdır. İstanbul'la katı münasebet edildiği zaman, yani 16 Mart'ta Erzurum'da İngiliz murahhası siyasisi bulunuyordu. Bu Ravlinson hariciye nazarı Lord Gürzo'nun kardeşidir ve yedimizde esirdir. Şimdi onun Meclisi Âlinize bir müracaatı vardır.

(Kâtip Haydar Bey okudu):

Suret

B. M. Meclisi Riyaseti Celilesine

Erzurum'da bulunan İngiliz Kaymakamı Ravlinson'dan aldığım mektubun sureti aynen birinci maddededir. Keyfiyetin Büyük Millet Meclisinden istizan edildiğini kendisine cevaben yazdım. Arz olunur.

1. Paşa Hazretleri : Ankara Heyetinin emriyle burada mevkuf bulunduğum dört meşum ay zarfında geçen şeyleri bilmiyorum. Fakat bildiğimi zannediyorum ki, Kuvayi milliyenin bazı mümessilleri de aynı zamanda müttefikin Meclisi Âlisi tarafından Malta'da hapsolünmüştu. Bu şerait tahtında esaret mübadelesine ait her hangi bir teklife heyet muvafakat edebileceğinden ve ben size arz ediyorum ki, heyet tarafından Meclisi Âliye bu tarzdaki her türlü teklifi göndermeye tamamiyle hazırım. İttihaz edilmesi tabii bulunan mülâhazanın muvafık netice olacağı malûm olduğu veçhile tekeffül etmeksizin ihtiramı faikamın kabulünü rica ederim Paşam.

İngiliz Harbiye Kaymakamı Ravlinson.

Şark Cephesi Kumandanı
Kâzım Karabekir

REİSİSANI BEY — Buyurun Şükrü Bey.

ALİ ŞÜKRÜ BEY (Trabzon) — Efendim hamdolsun talih yardım etmiş ve elimize kıymetli bir av geçirmişiz. Bu, hakikaten İngiliz hariciye nazırının kardeşidir ve teklifi bendenizin kanaatimce nazarı dikkate alınmalıdır ve bizim gayet kıymetli arkadaşlarımızdan Malta'ya sevk edilenlerden bir çoğunu zannederim kurtarabiliriz. (Hepsini sadaları) yani bendeniz şu kanaatim ki, İstanbul'un işgalinden sonra Malta'ya götürülmüş arkadaşlarımızdan, hepsini olmazsa bile, çünkü bu adamın tevkifinden büyük bir faide yok, hepsine razı olmazsa bile, bizim kıymetli arkadaşlarımız var. Meselâ Rauf Bey gibi, Vasıf Bey gibi ve saire gibi (Hepsini sadaları) mümkün olmazsa diyorum rica ederim, bir cevap gelir ki, vermeyiz. Yalnız İstanbul'un işgalinden sonra tevkif edilenlerin beş, altısını kurtaralım diyorum. Buna karşı da köpek İngilizleri burada oturtmakla kalmıyalım.

İSMAİL SUPHİ BEY (Burdur) — Bendeniz de aynı şeyi söyleyecektim. Buna mukabil o kadar bir şey vermezler zannederim. Çünkü bu adam o kadar kıymetli bir şahıs olmasa gerek. Bunun için yalnız hiç olmazsa İstanbul'un işgalinden sonra tevkif edi-

len mebus arkadaşlarımızı isteyelim. Onlarla mübadele edelim. Mebus arkadaşlarımızın kâffesini vermek istiyorlarsa âlâ, görüyoruz ki, o da teahhüt altına girmiyor. Hiç olmazsa Rauf Beyle Kara Vasıf Beyi isteyelim.

OPERATÖR EMİN BEY (Bursa) — Yok iki kişiye razı olmayız, hiç olmazsa, Cevat Paşa Cemal Paşa, Esat Paşaları da isteyelim.

HASAN FEHMİ BEY (Gümüşhane) — Reis Beyefendi, bir şey arz edeceğim müsaade buyurun. Bu mesele uzun uzadıya müzakereye şayan değildir. Bu hususta Hariciye Vekâletinin mütalaasını alalım. Hükûmeti bu meselede serbest bırakalım. (Muvafık sesleri).

REİSİSANI BEY — Efendim, o halde bu sureti muvafık görenler lütfen ellerini kaldırsın. (Eller kalkar). O halde efendim, ekseriyet var, kabul edildi efendim. Muhtar Beyefendi bu bapta bize biraz malûmat vermek lütfunda bulunabilir misiniz?

MUHTAR BEY (İstanbul) — Efendim, havale buyurulsun da bilâhara arz edilir.

REİSİSANI BEY — Efendim, Hariciye Vekâletine havalesini arzu buyuruyorlar.

HASAN FEHMİ BEY (Gümüşhane) — Efendim lütfen bundan bize bir faide ümit ediliyor mu?

REİSİSANI BEY — Havaleden sonra söylemek istiyorlar.

BİR MEBUS — Efendim Heyeti Vükalâya gönderilsin. Çünkü askerler de var.

REİSİSANI BEY — Efendim daha ruznamemizde bir çok şeyler var, zannederim ki, hepiniz yorulunuz. (Devam edebiliriz sesleri) (Kâfi, kâfi sesleri).

REİSİSANI BEY — Efendim bu günlük müzakereyi kâfi görenler lütfen ellerini kaldırsın, (Eller kalktı). Ekseriyet var efendim, o halde kabul edildi. Yalnız celsemizi bir kaç gündür daimî surette heyeti umumiye yapıyoruz. Encümenlerde görülecek işlerimiz var. Onun için heyeti umumiye içtimanı ya Salı yahut Çarşambaya talik edelim. (Salı, Çarşamba sesleri).

REİSİSANI BEY — O halde efendim Salıya arzu buyuranlar lütfen ellerini kaldırsın.

TUNALI HİLMİ BEY (Bolu) — Efendim, on Temmuz geliyor. Tatil edilecek. Bunun için yarın içtima edelim.

REİSİSANI BEY — Efendim daha vakit var. Bugün on sekiz, yirmi üçe daha beş gün var. O halde efendim Çarşambayı muvafık görenler lütfen ellerini kaldırsın. (Eller kalktı). Ekseriyet var efendim.

O halde Heyeti Umumiye içtimainın Çarşambaya taliki karargir oldu. O halde efendim Çarşamba gününe celseyi talik ediyorum.

(Saat altı buçukta celseye nihayet verildi).

